

**UCHWAŁA NR LXII.521.2023
RADY GMINY KOWAŁA**

z dnia 21 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kowala na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 j.t. ze zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r. poz. 40 j.t. ze zm.) Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Rada Gminy Kowala przyjmuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kowala na lata 2024-2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kowala.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXXVII.296.2021 Rady Gminy Kowala z dnia 28 grudnia 2021r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2024.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 r.

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy Kowala

Jan Fryszkowski

Załącznik do uchwały Nr LXII.521.2023
Rady Gminy Kowala
z dnia 21 grudnia 2023 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE KOWAŁA NA LATA 2024-2026**

KOWAŁA-STĘPOCINA 2023

Spis treści

Wprowadzenie	2
I. Podstawa prawna.....	3
II. Diagnoza i opis problemu	4
III. Cele Programu	9
IV. Założenia Programu	10
V. Adresaci Programu	10
VI. Realizatorzy Programu	10
VII. Obszary i kierunki działania	11
VIII. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	14
IX. Sposób monitorowania i sprawozdawczości.....	15
X. Finansowanie Programu	15
XI. Harmonogram działań	16

Wprowadzenie

Rodzina stanowi najważniejszą grupę społeczną. Prawidłowo funkcjonujące środowisko rodzinne jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. rodzina podlega szczególnej ochronie. Państwo ma obowiązek uwzględnić dobro rodziny w swojej polityce społecznej, udzielać pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej. Natomiast przemoc jest jednym z ważnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny, jak i dla samorealizacji każdego z jej członków. Rodziny dotknięte przemocą znajdują się w trudnej sytuacji, co stanowi podstawę do udzielenia im pomocy uwzględniającej metody i narzędzia określone w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Statystycznie większość osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety, w dalszej kolejności dzieci, osoby starsze i niepełnosprawne. Osoby stosujące przemoc wykorzystują swoją przewagę, siłę do świadomego sprawiania cierpienia innym.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa zadania własne gminy w ww. obszarze. Należy do nich w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa usystematyzowała działania podejmowane przez służby wskazując na potrzebę interdyscyplinarnej pracy w celu ochrony osób dotkniętych przemocą. Podstawowym narzędziem stały się Zespoły Interdyscyplinarne podejmujące działania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Aktem wykonawczym do ustawy jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Ustawa zobowiązała Radę Gminy do przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Ostatni Program przyjęto Uchwałą Nr XXXVII.296.2021 Rady Gminy Kowala z dnia 28 grudnia 2021r. Obejmował okres 2022-2024 i był realizowany dotychczas, tj. w latach 2022-2023.

Z uwagi zmiany w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej zaistniała konieczność uchwalenia nowego Programu uwzględniającego powyższe zmiany.

Zadaniem Programu jest realizacja działań mających na celu ograniczenie zjawiska przemocy domowej, zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom dotkniętym przemocą i w podejmowaniu odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc.

Program powstał we współpracy z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej: Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kowali-Stępcinie, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacjami pozarządowymi, Oświatą, Służbą Zdrowia, Posterunkiem Policji w Kowali-Stępcinie, II Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującym Orzeczenia w Sprawach Karnych, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującym Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich.

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na szczeblu lokalnym. Do realizacji tego celu zostaną zaangażowane instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

I. Podstawa prawna

Przy tworzeniu założeń programu wykorzystano zapisy Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232).

Ponadto program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 j.t. ze zm.);
- 2) Ustawę z dnia 25 lutego 1964r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020r. poz. 1359 j.t. ze zm.);
- 3) Ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r. poz. 2151);
- 4) Ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r. poz. 40 j.t. ze zm.);
- 5) Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. z 2023r. poz. 171 j.t. ze zm.);

- 6) Ustawę z dnia 24 sierpnia 2001r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz. U. z 2023r. poz. 1266 j.t. ze zm.);
- 7) Ustawę z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022r. poz. 2230 j.t. ze zm.);
- 8) Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. kodeks karny (Dz. U. z 2022r. poz. 1138 j.t. ze zm.);
- 9) Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023r. poz. 127 j.t. ze zm.);
- 10) Ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022r. poz. 1375 j.t. ze zm.);
- 11) Ustawę z dnia 17 listopada 1964r. kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023r. poz. 1550 j.t. ze zm.);
- 12) Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023r. poz. 571);
- 13) Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r. poz. 901 j.t. ze zm.);
- 14) Ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939);
- 15) Ustawę z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022r. poz. 1700 j.t. ze zm.);
- 16) Ustawę z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2023r. poz. 725);
- 17) Ustawę z dnia 26 stycznia 1984r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018r. poz. 1914);
- 18) Ustawę z dnia 29 grudnia 1992r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2022r. poz. 1722);
- 19) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023r. poz. 1870);
- 20) Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kowala na lata 2021-2024.

II. Diagnoza i opis problemu

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub

dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc występuje we wszystkich warunkach społeczno – ekonomicznych niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej. Często towarzyszy jej nadużywanie alkoholu. Zazwyczaj trwa wiele lat, a osoby nią dotknięte nie szukają pomocy dla siebie i swoich bliskich, co bardzo utrudnia rozpoznanie zjawiska i skuteczną, zewnętrzną interwencję.

Przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do zdiagnozowania. Dla skuteczności działań ważne jest stworzenie takiego systemu pomocy rodzinie, osobie doznającej przemocy, ale także jej sprawcy, by zrozumiała czynioną przez siebie krzywdę. Zaangażowanie w powyższe działania różnych służb i instytucji da szansę realnego udzielenia wsparcia rodzinie borykającej się z problemem przemocy.

O skali problemu w gminie Kowala świadczy liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”:

- w 2011r. – 3 procedury;
- w 2012r. - 27 procedur (w tym 3 procedury kontynuowano z 2011r.);
- w 2013r. - 40 procedur (w tym 1 procedurę kontynuowano z 2011r. i 19 procedur z 2012r.);
- w 2014r. - 35 procedur (w tym kontynuowano 3 procedury z 2012r. oraz 17 procedur z 2013r.);
- w 2015r. - 46 procedur (w tym kontynuowano 7 procedur z 2013r. oraz 15 procedur z 2014r.);
- w 2016r. - 37 procedur (w tym kontynuowano 1 procedurę z 2013r., 1 procedurę z 2014r. i 15 procedur z 2015r.);
- w 2017r. - 38 procedur (2 procedury kontynuowano z 2015r. i 13 procedur z 2016r.);

- w 2018r. - 42 procedury (1 procedurę kontynuowano z 2015., 2 procedury z 2016r. i 13 procedur z 2017r.);
- w 2019r. – 40 procedur (1 procedurę kontynuowano z 2017r. i 14 procedur z 2018r.);
- w 2020r. – 39 procedur (1 procedurę kontynuowano z 2018r. i 16 procedur z 2019r.);
- w 2021r.– 36 procedur (1 procedurę kontynuowano 2019r., 12 procedur z 2020r.);
- w 2022r. – 43 procedury (10 procedur kontynuowano z 2021r.);
- w 2023r. (stan na 7.12.2023r.) – 50 procedur (17 procedur kontynuowano z 2022r.).

Podmiotami wszczynającymi procedurę były w głównej mierze policja oraz ośrodek pomocy społecznej. Jednostkowo zdarzyło się, że procedurę wszczywały placówki oświatowe i służba zdrowia.

Z informacji uzyskanych z Posterunku Policji w Kowali-Stępocinie wynika, że w 2022r. pięciokrotnie zastosowano środki zapobiegawcze w postaci okresowego nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym i jego najbliższego otoczenia, zakazu zbliżania się pokrzywdzonego na wskazaną odległość. Ponadto trzykrotnie środki zapobiegawcze zastosował w drodze postanowienia prokurator.

W toku realizacji Programu w 2022r. podjęto próbę określenia skali problemu przemocy w gminie Kowala. W tym celu przeprowadzono badania ankietowe wśród dorosłych mieszkańców gminy oraz uczniów klas V-VIII szkół podstawowych z terenu gminy. W badaniu wzięło udział 320 uczniów i 185 osób dorosłych. Łączna liczba respondentów biorących udział w badaniu: 505 osób.

Z ankiet przeprowadzonych wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Kowala wynika, że dla nich najbezpieczniejszym miejscem jest dom. Wskazało tak ponad 78% ogółu badanych. Analogicznie ankietowani uczniowie wskazali, że najbezpieczniej czuli się w towarzystwie rodziców – ponad 76% respondentów. Jako miejsce, w którym dzieci spotykały się z przemocą wskazano przede wszystkim szkołę. Osobami stosującymi przemoc wobec uczniów byli przede wszystkim koleżanki/koledzy (ponad 20% ankietowanych). Jako najczęstszą formę przemocy wskazano przemoc psychiczną. Najczęstszą reakcją dzieci w takich sytuacjach było przede wszystkim szukanie pomocy u innych, powiedzenie o tym komuś. W sytuacji poczucia zagrożenia dzieci najczęściej odpowiadały, że zwracają się o pomoc do rodziców, wychowawcy, kolegów.

Z ankiet przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy wynika, że przemoc oznacza dla nich znęcanie się fizyczne nad drugą osobą (bicie). Odpowiedzi takich udzieliło

ponad 91% respondentów W dalszej kolejności wskazywano poniżanie, wyzwiska, zastraszanie, zmuszanie do obcowania płciowego i innych czynności seksualnych, grożenie. Na pytanie, czy mieszkańcy zetknęli się z przemocą, większość, bo ponad 55% ankietowanych odpowiedziało przecząco. Osoby, które przyznały, że zetknęły się z przemocą określiły, że przemoc ta objawiała się przede wszystkim wyzywaniem, poniżaniem, zastraszaniem, biciem i grożeniem. Najczęstszą reakcją na przemoc jest wzywanie policji, rozmowa z oprawcą, krzyk, płacz, dzwonięcie pod numer telefonu zaufania, mówienie o tym znajomym, przyjacielom, ucieczka. Na pytanie, czy respondenci pomogliby ofierze przemocy domowej zdecydowana większość – ponad 94% z nich odpowiedziała twierdząco. Najlepszą metodą rozwiązywania konfliktów jest wg ankietowanych rozmowa i pójście na kompromis. Respondenci zapytani o to, wobec kogo stosowanie przemocy uważają za społecznie usprawiedliwione w większości odpowiedzieli, że nie ma usprawiedliwienia dla stosowania przemocy. Największy wpływ na stosowanie przemocy mają zdaniem ankietowanych nałogi. Odpowiedzi takiej udzieliło niemal 70% z nich. Na drugim miejscu pojawiła się odpowiedź: wcześniejsze doświadczenia przemocy w rodzinie, na trzecim bieda.

W 2023r. przeprowadzono Diagnozę Lokalnych Zasobów i Zagrożeń Społecznych. Wykonanie diagnozy zostało zlecone Centrum Rozwiązywania Problemów Społecznych. Opracowana diagnoza i analiza problemów są podstawą opracowania celów głównych, szczegółowych i konkretnych zadań programu. Celem przeprowadzonych badań było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Kowala i przedstawienie wyników w formie raportu. W dokumencie zawarto podstawowe problemy społeczne związane z przemocą domową, rówieśniczą, nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy reprezentujących następujące lokalne środowiska: dorośli mieszkańcy gminy, dzieci i młodzież szkolna, nauczyciele szkół z terenu gminy, sprzedawcy napojów alkoholowych, pracownicy służb pomocowych.

Badania obejmowały min. mieszkańców Gminy Kowala, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu zastosowano dwie metody: PAPI (ang. Paper & Pen Personal Interview) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy oraz CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania

informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięły udział 132 osoby, a średnia wieku respondentów wyniosła 32 lata. Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących min. zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy domowej.

Z diagnozy wynika, że przemoc zarówno fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadano rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy domowej. Wyniki wskazują, że 3% dorosłych mieszkańców Gminy Kowala deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej, a 8% nie jest pewna, ale podejrzewa, że może do tego dochodzić.

Z badań przeprowadzonych wśród uczniów wynika, że spora część uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów (50% uczniów klas 4-6 szkół podstawowych; 64% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych). Niepokojące wydają się dane, że jest grupa uczniów, która przyznaje, że codziennie doświadcza w szkole przemocy (5% uczniów klas 4-6 szkół podstawowych; 7% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych). We wszystkich badanych grupach uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o doświadczaniu przemocy w szkole: kilka razy w tygodniu, kilka razy w miesiącu i roku. Zapytano też uczniów o rodzaj doświadczanej przez nich przemocy w szkole. Wyniki wskazują, że uczniowie zarówno klas młodszych, jak i starszych częściej padają ofiarą przemocy fizycznej w szkole. Jak wynika z przeprowadzonych badań – uczniowie szkół Gminy Kowala wskazują, iż w ich środowisku dochodzi do agresji słownej (15% uczniów klas 4-6 szkół podstawowych, 16% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych). Dzieci i młodzież spędzają najwięcej czasu w domu i w szkole – w związku z tym obydwa te środowiska powinny charakteryzować się harmonią i spokojem, które umożliwią prawidłowy rozwój młodego człowieka. Uczniowie zostali zapytani, czy doświadczają przemocy domowej. Uzyskane wyniki wskazują, że przemoc domowa jest obecna w domach uczniów Gminy Kowala (10% uczniów klas 4-6 szkół podstawowych; 12% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych). Uczniowie w Gminie Kowala deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z rodzicami

i opiekunami (96% uczniów klas 4-6 szkół podstawowych, 90% uczniów klas 7-8 szkół podstawowych). Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne i problemowe.

Wśród działań rekomendowanych dla dzieci i młodzieży szkolnej znalazło się doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Należy ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

Występowanie zjawiska przemocy domowej w gminie powoduje, że działania określone w Programie powinny zostać podjęte jak najszybciej, niektóre z nich są długofalowe i ich realizacja rozciągnie się na kolejne lata. Ponadto w toku realizacji Programu zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie będą zmieniać się w miarę potrzeb, sytuacji społecznej, warunków życia rodzin.

III. Cele Programu

Cel strategiczny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na szczeblu lokalnym.

Celami szczegółowymi Programu są:

- 1) zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową;
- 3) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową;
- 4) podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Powyższe cele będą realizowane przez:

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy domowej;
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy domowej;

- 3) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy domowej, w tym organizowanie szkoleń specjalistycznych dotyczących pracy z osobami dotkniętymi przemocą i stosującymi przemoc;
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy domowej;
- 5) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

IV. Założenia Programu

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów zawartych w Programie, wyznaczono i określono cztery podstawowe obszary wskazujące kierunki działania oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację:

- 1) profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna;
- 2) ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową;
- 3) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową;
- 4) podnoszenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

V. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- 1) ogółu mieszkańców gminy Kowala, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób dotkniętych przemocą domową, w tym:
 - dzieci,
 - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
 - osób starszych,
 - osób niepełnosprawnych;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) świadków przemocy domowej;
- 5) służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

VI. Realizatorzy Programu

Realizatorami niniejszego Programu będą:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny;

- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali - Stępcinie;
- 3) Policja, Sąd;
- 4) placówki oświatowe;
- 5) Służba Zdrowia;
- 6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 7) organizacje pozarządowe, kościoły.

VII. Obszary i kierunki działania

Obszar:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna

Cel:

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

- poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej;
- diagnozowanie zjawiska przemocy na obszarze gminy;
- podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat przemocy domowej poprzez współdziałanie w organizowanych kampaniach społecznych oraz udostępnianie ulotek, broszur, plakatów dotyczących przemocy domowej;
- badanie istniejącej infrastruktury instytucji pomagających ofiarom przemocy domowej;
- wprowadzenie do szkolnych programów profilaktycznych i wychowawczych treści uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy domowej oraz propagujących zachowania sprzyjające pozytywnym postawom w rodzinie;
- organizowanie spotkań ze specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej,

Realizatorzy działania:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny;
- 2) placówki oświatowe;
- 3) Służba Zdrowia;
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali - Stępcinie;

- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 6) Sąd, Policja,
- 7) organizacje pozarządowe, kościoły.

Obszar:

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową

Cel:

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową.

Kierunki działań:

- realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny;
- realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty;
- udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową w formie poradnictwa: psychologicznego, prawnego, zawodowego, rodzinnego, medycznego;
- rozpowszechnianie wiedzy na temat działania ogólnopolskich telefonów zaufania dla ofiar przemocy domowej;
- upowszechnianie baz danych instytucji, podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej;
- zabezpieczenie odpowiednich warunków lokalowych do rozmów z osobami doświadczającymi przemocy domowej.

Realizatorzy działań:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny;
- 2) placówki oświatowe;
- 3) Służba Zdrowia;
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali - Stępcinie;
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 6) Sąd, Policja;
- 7) organizacje pozarządowe.

Obszar:

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową

Cel:

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań:

- realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty,
- rozpowszechnianie informacji na temat podmiotów realizujących programy korekcyjno – edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne;
- kierowanie osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych;
- kierowanie wniosków o podjęcie działań wobec osób z problemem uzależnienia, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- izolowanie osób stosujących przemoc domową od osób doznających przemocy domowej.

Realizatorzy działań:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny;
- 2) Sądy w ramach swoich ustawowych uprawnień;
- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali - Stępcinie;
- 4) Policja;
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 6) placówki oświatowe;
- 7) Służba Zdrowia;
- 8) organizacje pozarządowe.

Obszar:**4. Podnoszenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej****Cel:**

Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Kierunki działań:

- realizacja szkoleń, organizacja konferencji kierowanych do służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej na terenie gminy;
- upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- badanie potrzeb szkoleniowych dla przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizatorzy działań:

- 1) Zespół Interdyscyplinarny;
- 2) placówki oświatowe;
- 3) Służba Zdrowia;
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali - Stępcinie;
- 5) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 6) Sąd;
- 7) Policja;
- 8) organizacje pozarządowe.

VIII. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy osobom i rodzinom zagrożonym oraz dotkniętym przemocą poprzez:

- 1) wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej;
- 2) podniesienie świadomości mieszkańców gminy w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- 3) zmianę postaw społeczeństwa wobec przemocy domowej;
- 4) wzrost poziomu wiedzy u osób profesjonalnie pomagających rodzinom dotkniętym przemocą;
- 5) zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy;
- 6) podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;

- 7) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową;
- 8) spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą domową podejmowane są wielokrotnie.

IX. Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Ocena jakości realizowanych w ramach Programu działań będzie odbywała się w oparciu o prowadzony monitoring i sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Za realizację Programu odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który przedłoży sprawozdanie z jego realizacji Radzie Gminy do dnia 31 marca każdego roku. Uzyskane dane pozwolą na proces ewaluacyjny Programu, w tym na określenie priorytetów w zakresie przyszłych zadań realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Kowala.

X. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2026 będą środki własne gminy. Zadania Programu mogą być również finansowane z innych źródeł w ramach programów wspólnotowych Unii Europejskiej oraz dotacji konkursowych.

XI. Harmonogram działań

Cel strategiczny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na szczeblu lokalnym								
Cele szczegółowe	Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Planowane działania	Prowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej zjawiska przemocy domowej	Realizatorzy	Przedstawiciele instytucji: GOPS, Policji, Służby Zdrowia, Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej, Oświaty, GKRPA, organizacji pozarządowych, Zespół Interdyscyplinarny	Wskaźnik	- liczba kampanii, - liczba rozprawionych ulotek	2024-2026
			Prowadzenie badań na temat skali zjawiska przemocy domowej i postaw wobec zjawiska przemocy domowej		Placówki oświatowe, GOPS		- raport z przeprowadzonych badań – diagnoza zjawiska przemocy w gminie	2026
			Zorganizowanie spotkań informacyjnych podczas sesji Rady Gminy Kowala		Zespół Interdyscyplinarny		- liczba przeprowadzonych spotkań	2026
			Wdrażanie do szkolnych programów wychowawczych zagadnień związanych z rozpoznawaniem przemocy domowej, w tym organizowanie spotkań, prelekcji, pogadarek, warsztatów ze specjalistami		Placówki oświatowe, GOPS, Zespół Interdyscyplinarny		- liczba przeprowadzonych spotkań, prelekcji, warsztatów, pogadarek - liczba programów z elementami profilaktyki przemocy	2024-2026
			Zorganizowanie dyżuru specjalistów z okazji Międzynarodowego Dnia Bez Przemocy		Zespół Interdyscyplinarny		- liczba osób uczestniczących w spotkaniu	2024-2026

Cele szczegółowe	Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową	Planowane działania	Systematyczna praca Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych	Realizatorzy	Przedstawiciele instytucji: GOPS, Policji, Służby Zdrowia, Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej, Oświaty, GKRPA, organizacji pozarządowych	Wskaźnik	- protokoły ze spotkań - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych	2024-2026
			Doskonalenie ścieżki interwencji dotyczących przemocy domowej we współpracy wszystkich służb.		Przedstawiciele instytucji: GOPS, Policji, Służby Zdrowia, Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej, Oświaty, GKRPA, organizacji pozarządowych		- dostosowanie ścieżki interwencji do aktualnego stanu prawnego i możliwości udzielania pomocy	2024-2026
			Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej		Przedstawiciele instytucji: GOPS, Policji, Służby Zdrowia, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Oświaty, GKRPA, organizacji pozarządowych, Zespół Interdyscyplinarny		- sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej	2024-2026
			Zorganizowanie dostępu do prawnika i psychologa		GOPS, UG		- liczba osób korzystających ze wsparcia	2024-2026
			Poprawa dostępu mieszkańców do dzielnicowego		GOPS,UG, Policja		- informacje z danymi teleadresowymi na stronach internetowych GOPS, UG, Policji	2024-2026

Cele szczegółowe	Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową	Planowane działania	Rzeczpospolita	Realizatorzy	Przedstawiciele instytucji: GOPS, Policji, Służby Zdrowia, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Oświaty, GKRPA, organizacji pozarządowych, Zespół Interdyscyplinary	Wskaźnik	- liczba wydanych skierowań wobec osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programach	2024-2026
			Motywowanie osób z problemem uzależnienia, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową do podjęcia leczenia odwykowego		Przedstawiciele instytucji: GOPS, Policji, Służby Zdrowia, Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej, Oświaty, GKRPA, Zespół Interdyscyplinary		- liczba wniosków o podjęcie działań złożonych do GKRPA	2024-2026
			Wydawanie przez funkcjonariuszy policji nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wobec osoby stosującej przemoc domową		Policja		- liczba zastosowanych przez funkcjonariuszy policji nakazów opuszczenia mieszkania oraz zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wobec osoby stosującej przemoc domową	2024-2026

Cele szczegółowe	Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Planowane działania	Organizowanie szkoleń i konferencji, w tym z procedury interwencji dla przedstawicieli służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: policjantów, pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów, kuratorów sądowych, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pracowników ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, rodziców	Realizatorzy	Zespół Interdyscyplinarny	Wskaźnik	- liczba przeprowadzonych konferencji, - liczba przeprowadzonych szkoleń	2024-2026
			Upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej		Przedstawiciele instytucji: GOPS, Policji, Służby Zdrowia, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Oświaty, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny		- liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	2024-2026

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 j.t. ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. W związku z tym konieczne jest podjęcie przez Radę Gminy stosownej uchwały.

Rada Gminy Kowala w dniu 28 grudnia 2021r. przyjęła Uchwałę Nr XXXVII.296.2021 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2024.

Ustawą z dnia 9 marca 2023r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023r. poz. 535) wprowadzone zostały zmiany w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021r. poz.1249 j.t. ze zm.), które powodują konieczność dostosowania uchwały do aktualnych przepisów prawnych.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej są środki finansowe z budżetu gminy, ponieważ przeciwdziałanie przemocy domowej jest zadaniem własnym gminy (na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Wiceprzewodniczący Rady Gminy Kowala

Jan Fryszkowski